

מתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

יהוה לב המועדים

מתוך הספר "לב המועדים חנוכה"

גליון מג

נתינת מים קודם נתינת השמן

יש שנהגו לתת מים קודם נתינת השמן בזכוכית בכדי שיצוף השמן על המים ע"פ מה דאיתא בבעה"ט פרשת תולדות (כו כב) דהיונים גזרו שלא יטבלו כדי למנועם מפריה ורביה, ונעשה להם נס ונודמן להם מקווה לכל אחת ואחת, וכדי לעשות רמז לאותו נס נותנים מים תחת השמן לרמז על כך (שו"ת שבט הקהתי ח"ג סימן רו).

אכילת סופגניות

נהגו לאכול סופגניות, והטעם לפי שבחנוכת בית חשמונאי טיהרו את המקדש, ואילו אבני המזבח ששקצו היונים לא יכלו לטהרם וגנוזם (ע"ז נב:), והצטערו על כך, ולכן נהגו לאכול מאכלים שמברכים עליהם ברכת מעין שלוש שבה מוזכר "ועל מזבחך", משא"כ בברכת המזון שאין מוזכר בה מזבח ביחוד, (שלמי מועד נג).

הפטרת פרשת מקץ

הטעם שישנה הפטרה לפרשת מקץ הלא מפטרים בשל חנוכה, לפי שמפטירים בה אחת לכמה שנים, והיינו בשנה שהיא חסרה כאשר חשוון וכסליו הינם כ"ט יום, וא' דר"ה של אותה שנה חל בשבת, ונר חנוכה חל בליל שישי, וזאת חנוכה חל ביום שישי שלאחריו, אז נאמרת הפטרה זו בשבת שאחרי חנוכה [השנה הקרובה היא שנת תשפ"א].

רמז לשמונה נרות

שמונה פעמים נכתב בתורה בפרשת המנורה לשון נר, רמז לשמונה נרות של חנוכה (במדבר ח) "בהעלותך את הנרות א. אל מול פני המנורה ב. יאירו ג. שבעת הנרות ד. אל מול פני המנורה ה. העלה נרותיה ו. וזה מעשה המנורה ז. כן עשה את המנורה ח. (מטה משה תתקעז).

עוד רמזים ר"ת וגימטריאות

עייין בספרנו לב המועדים חנוכה

מצוות נר חנוכה מצווה חביבה היא עד מאוד וצריך אדם לזהר בה מאוד כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבת האל והודיה לו על הניסים שעשה לנו (רמב"ם חנוכה פרק ד הלכה יב).

הטעם שתקנו דין מהדרין רק במצוות חנוכה

כיון שבשנה הראשונה לא נתקנה חובת הדלקה וכל אחד ואחד הדליק בעצמו נרות לכבוד הנס שאירע וכל אחד נהג בהדלקה הזאת בצורה אחרת, על כן בשנה הבאה כשחכמים תיקנו להדליק השאירו מקום להבדלים השונים בקיום המצווה (מנחת ברוך). ע"ע בספרנו לב המועדים על חנוכה.

בנות הבית בהדלקת נרות

בנות הבית אינן מדליקות, והטעם: לפי שאין זה דרך ארץ שהנשים תפטרנה בהדלקת בעליהם ובנותיהם תדלקנה (משמרת שלום).

טעם אחר: כיון שהדלקה לבני הבית אינה מעיקר הדין אלא מהדרין ועל נשים לא תקנו תקנת מהדרין (שו"ת עולת שמואל). ומפורסם טעמו של החתם סופר לפי שעיקר חיוב הדלקת הנר להניחו ברשות הרבים, ומטעם ש"כל כבודה בת מלך פנימה" לא תיקנו שידליקו הבנות ברשות הרבים (שבת כא).

הנרות הללו

הטעם באמירת הנרות הללו מה שלא מצאנו בשאר קיום מצוות שיש חיוב לפרש ולהוציא בפח טעם המצווה בשעת קיומה אלא סומכים על הכוונה שמכונים בשעת עשייתה משום פירסומא ניסא שהרי עיקר מצווה הדלקה בשביל פרסום הנס, וע"י אמירת "הנרות הללו" מתפרסם הנס (ערוה"ש תרעו ס"ח). טעמים נוספים עייין בספרנו לב המועדים על חנוכה.

להערות והערות י. לב בעלי התוספות 6 אג' 052-7668608
לקבלת העלון במייל: lev17382@gmail.com